

в Україні, можна зазначити, що, нажаль, кількість користувачів під час воєнного стану зменшилась на 16,2 %.

36,1 % респондентів є підписниками хоча б однієї соціальної мережі наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія» (https://www.instagram.com/library_nuoua/; <https://www.facebook.com/libnuouua/>; https://t.me/+OspLkvR_3qU0NzFi). Разом з тим, достатньо велика кількість опитуваних не знав (ла), що такі існують – 41 %. Аналізуючи, вважаємо за необхідне, більш поширено інформувати користувачів про присутність бібліотеки у соціальних мережах, наповнюючи профіль групи цікавим і корисним контентом.

Результати опитування після детального опрацювання дозволять повніше визначити потреби користувачів та визначать актуальні напрямки модернізації діяльності НБ НУ ОЮА в умовах воєнного стану.

Ключові слова: бібліотека, опитування користувачів, анкетування.
Key words: library, user surveys, questionnaires.

ПЕТРЕНКО ОЛЕНА СЕРГІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач відділу читальних залів наукової бібліотеки*

УСКОВА НАТАЛІЯ КОСТЯНТИНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач сектору відділу читальних залів наукової бібліотеки*

ФОМІНА СВІТЛАНА ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач сектору відділу читальних залів наукової бібліотеки*

ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВОЮ БІБЛІОТЕКОЮ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ» ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ ПРОВЕДЕННЯ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ

Нині Україна стикнулася з низкою глобальних викликів, спричинених пандемією COVID-19 та воєнною агресією російської федерації. Наукова бібліотека Національного університету «Одеська юридична академія» (надалі – НУ «ОЮА») в умовах пандемії та воєнного часу продовжує реалізовувати основну функцію – забезпечує науковий та освітній процес. Для того, щоб наукова бібліотека у цих надскладних умовах мала змогу і надалі надавати якісні бібліотечні послуги у повному обсязі, були прийняті рішення, спрямовані на: посилення зовнішніх

комунікацій бібліотеки; активізацію існуючих електронних сервісів; популяризацію ресурсів, які можуть стати корисними в освітньому, виховному та науковому процесах; удосконаленню дистанційних форм та методів обслуговування користувачів; запровадження нових онлайн-послуг; організацію та проведення різноманітних заходів в онлайн-режимі тощо.

Наразі відбувається розвиток нових форм та методів надання бібліотечних послуг через впровадження інноваційних форм бібліотечного обслуговування, зокрема інтерактивних форм культурно-просвітницьких заходів. Зазначається, що «враховуючи виклики сьогодення, бібліотеки намагаються використовувати у своїй діяльності сучасні й різноманітні форми роботи, які, завдяки актуальному змісту, творчому підходу та нетрадиційним назвам, здатні привертати до себе увагу користувачів бібліотек, а також залучати до них нових відвідувачів» [1]. Отже, набувають популярності інтерактивні форми та методи роботи, зокрема ті, що містять елемент взаємодії з користувачем бібліотечних послуг, дозволяють активно використовувати творчий потенціал учасників, надають заходам живого, неформального характеру. Упровадження інтерактивних форм – це творчий та потужний метод забезпечення двостороннього зв'язку з користувачами на веб-сайті бібліотеки, на її сторінках у соціальних мережах.

До поширених інтерактивних форм і методів проведення науковою бібліотекою НУ «ОЮА» культурно-просвітницьких заходів в умовах особливих правових режимів є вікторини, конкурси, віртуальні виставки, флешмоби тощо.

Віртуальна виставка – це публічна демонстрація в мережі Інтернет за допомогою засобів веб-технологій віртуальних образів спеціально підібраних та систематизованих творів друку та інших носіїв інформації, а також загальнодоступних електронних ресурсів, що рекомендуються віддаленим користувачам бібліотеки для огляду, ознайомлення та використання. Головними перевагами віртуальної книжкової виставки, як інтерактивної форми бібліотечної діяльності, якщо порівнювати її з традиційною виставкою, є їхня необмеженість у часі, можливість ознайомитися з документами у зручний для користувача момент, розмішувати, крім документів, текстову та графічну інформацію, відеозображення, що дозволяє повніше розкрити зміст експозиції [2, с. 31]. Кожен документ рекомендовано супроводжувати анотацією, рефератом, копією змісту або фрагментами тексту, ілюстраціями, історією створення твору, описом епохи, аудіо- та відеофрагментами. Комп'ютерні технології роблять віртуальну виставку живою та динамічною.

Віртуальні книжкові виставки, як і традиційні, можуть бути: за статусом – самостійні або такі, що супроводжують масовий захід (наприклад, при анонсуванні книги в Інтернеті); за змістом – універсальні, галузеві, тематичні, присвячені життю та творчості видатних учених та громадських діячів (персоналії); за термінами функціонування – постійні, тривалі, короточасні; за складом представлених видань – виставка однієї книги, серії, колекції та ін.

Найчастіше віртуальні виставки створюють за допомогою традиційних програм Microsoft Office, наприклад, Power Point. Існують такі віртуальні книжкові виставки: презентація (Power Point); слайд-презентація (слайд-шоу) обкладинок та коротких анотацій до книг з музичним супроводом (Power Point Презентація); відеоогляд із рекомендаціями бібліотекаря; виставка книг певного автора у вигляді стрічки часу (Power Point) [2, с. 31]. Наукова бібліотека НУ «ОЮА» створює віртуальні виставки у програмі Power Point, що дозволяє розмістити їх у веб-просторі, а також демонструвати під час семінарів, круглих столів, презентацій тощо.

На сайті наукової бібліотеки НУ «ОЮА» можна переглянути тематичні та персональні віртуальні книжкові експозиції, наприклад:

- до 150-ї річниці від дня народження Василя Семеновича Стефаніка: віртуальна виставка видань з колекції НБ НУ «ОЮА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.youtube.com/watch?v=Awm2YfPfWeA](https://www.youtube.com/watch?v=Awm2YfPfWeA;);

- до 180-річчя з дня народження Михайла Петровича Драгоманова: віртуальна виставка видань з колекції НБ НУ «ОЮА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=3NCsaS42Eg&t=19s>;

- до Дня народження міста Одеси: віртуальна виставка видань з колекції НБ НУ «ОЮА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=mtSmIfydKUG&t=47s>.

У науковій бібліотеці НУ «ОЮА» активно використовується одна з інтерактивних ігрових форм роботи зі студентами – вікторини. Як зазначає Н. П. Волкова, «гра є унікальним механізмом акумуляції та передачі соціального досвіду, як практичного, так і етичного, пов'язаного з певними правилами та нормами поведінки у різних ситуаціях. Вона дає можливість сформувати мотивацію на навчання, оцінити рівень підготовленості студентів, активізувати їхнє самонавчання, розвинути індивідуальне, професійне мислення, уміння аналізувати та прогнозувати» [3, с. 78]. За своєю формою можуть бути: вікторина-пошук, вікторина-квест, шанс-вікторина, експрес-вікторина, бліц-вікторина. Участь у вікторинах допомагає студентам удосконалювати психологічні передумови та комунікативну готовність до навчання. Ігрова форма заходу та використаний цікавий матеріал сприяють закріпленню знань, отриманих ними на лекціях. Останніми роки набули поширення мультимедійні вікторини, головною перевагою яких є можливість використовувати під час гри тестів, графіки, анімації, відеосюжети тощо.

У практиці роботи наукової бібліотеки НУ «ОЮА» використовувалися різноманітні види вікторин:

- літературно-біографічні, наприклад, «Василь Стефаник: життя і творчість»; «Поетичні голоси століть»;

- тематичні, наприклад, «Одеса – місто-герой», що була супровідом зустрічі-вебінари за відповідною тематикою;

– комбіновані, наприклад, «Всеукраїнський день бібліотек».

Враховуючи зазначене вище, ми вважаємо, що інтенсивне використання комп'ютерних технологій спонукає бібліотеки до модифікації традиційних методів роботи та пошуку нових інтерактивних форм надання бібліотечних послуг. Організація та проведення різноманітних заходів з використанням комп'ютерних технологій, наприклад, бібліомікс, бібліофреш, бібліоквест, інтерактивна виставка, інформаційний брифінг, електронні презентації, коворкінг, флешмоб тощо, сприяє формуванню образу бібліотеки як сучасного культурно-просвітницького, наукового та інформаційного центру. Щоб створювати медіапродукти високої якості та привертати увагу сучасних користувачів зі студентського середовища, сучасному бібліотекарю необхідно опанувати знання комп'ютерних програм та отримати навички користування ними. Практика підготовки та проведення заходів в онлайн-режимі показала, що студенту, орієнтованому на сприйняття візуальної інформації, необхідно, щоб вона подавалася яскраво, динамічно, могла зацікавити та викликати його емоційну реакцію.

Список використаних джерел:

1. Сучасні форми роботи в бібліотеках / укл. О. Кузнецова. Київ : ЦБС Соломянського р-ну м Києва. 2015. 16 с. URL: http://osvita-mvk.if.ua/content&content_id=1996
2. Павленко Т. Віртуальна книжкова виставка як інформаційний ресурс бібліотеки (із досвіду діяльності ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського). *Вісник книжкової палати*. 2020. № 7. С. 29–34.
3. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навчально-методичний посібник. Дніпро : Ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

Ключові слова: бібліотечний простір, Інтернет-технології, інтерактивні форми роботи, віртуальні виставки, віртуальні вікторини.

Key words: library space, Internet technologies, interactive forms of work, virtual exhibitions, virtual quizzes.